

GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII NA ROK 2012.

Alkohol nie jest takim samym towarem rynkowym jak inne i nie podlega regułom wolnego rynku. Jest to towar inny od pozostałych dostępnych na rynku przede wszystkim ze względu na możliwe szkody społeczne, zdrowotne i ekonomiczne jakie powoduje jego używanie. Straty ekonomiczne związane z alkoholem wynoszą 1,3 proc. PKB /Produktu Krajowego Brutto/, za rok 2009 daje to w Polsce kwotę ponad 17,5 mld zł a dla porównania dochody z akcyzy wyniosły nieco ponad 10 mld zł. Na szkody powodowane przez alkohol narażony jest nie tylko konsument napojów alkoholowych ale każdy człowiek. Najwięcej problemów związanych z alkoholem powodują osoby nieuzależnione od niego. Mimo kryzysu Polacy nie oszczędzają na alkoholu. W ciągu ostatnich trzech lat jego spożycie rośnie i zwiększyło się w tym czasie wg badań PARPA o 1,5 litra czystego alkoholu na każdego Polaka, średnio każdy Polak wypił w 2009 r. ponad 9,5 l. czystego alkoholu. Oznacza to, że średnio wypijamy rocznie po 20 l wódki lub ok. 130 l piwa. Z badań Światowej Organizacji Zdrowia, opublikowanych w marcu 2011 r. wynika, że statystyczny Polak wypija rocznie 13,3 l czystego alkoholu. Polska należy do krajów o spożyciu powyżej średniej europejskiej, więcej pije się tylko na Ukrainie i Rosji. Najgroźniejszym zjawiskiem jest to, że już blisko co dziesiąty Polak pije ryzykownie, czyli przekracza spożycie 12 l czystego alkoholu rocznie. Zauważalny jest wzrost spożycia mocnych alkoholi (70% konsumentów alkoholu deklaruje picie wódki) i tzw. z wyższej półki, koniaków, whisky czy wódek, co pokazuje, że coraz więcej piją bogatsi Polacy a w tym młode, wykształcone i dobrze zarabiające kobiety. Najczęstszym miejscem spożywania alkoholu jest mieszkanie prywatne, gdzie pije 61% konsumentów. Powiększyła się liczba konsumentów bimbrowa (5%) oraz wina domowej produkcji (12%).

Szacuje się, że w Polsce jest 800 tys. osób uzależnionych od alkoholu. Zespół uzależnienia od alkoholu jest chorobą społeczną, której konsekwencji doświadczają członkowie rodzin osób uzależnionych oraz środowisko społeczne. Uzależnienie jest następstwem długotrwałego, szkodliwego spożywania alkoholu, w którym picie uzyskuje zdecydowane pierwszeństwo przed zachowaniami, które kiedyś były dla osoby pijącej ważniejsze, pozostawia za sobą cierpienie, choroby i tragedie. Z badań wynika, że 7,3% konsumentów napojów alkoholowych spożywa aż 46 % całego wypijanego alkoholu.

Postępując się ogólnopolskimi wskaźnikami podanymi przez Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, należy stwierdzić, że w naszej gminie :

- 1/ około 300 osób jest uzależnionych od alkoholu,
- 2/ nadmiernie pijących jest około 600 osób,
- 3/ około 800 mieszkańców, którzy mają szeroko pojęty problem z alkoholem i z zaburzeniami zachowań,
- 4/ w 80 % rodzin, w których występuje problem alkoholowy ma miejsce przemoc fizyczna i psychiczna.

W roku 2008 opublikowano raport z ogólnopolskich badań prowadzonych w ramach Europejskiego Badania w Szkołach na Temat Używania Alkoholu i Narkotyków / European School Survey Project on Alcohol and Drugs – ESPAD/. Badaniem objęto uczniów trzecich klas gimnazjalnych i drugich klas ponadgimnazjalnych, czyli 15 - 16 latków oraz 17-18 latków. Z raportu wynika, że młodzież w zdecydowanej większości sięga po napoje alkoholowe zanim osiągnie pełnoletność. Smak alkoholu zna 90,2% gimnazjalistów z klas trzecich oraz 94,8% uczniów drugich klas szkół ponadgimnazjalnych. Większość tej młodzieży /odpowiednio 57,3% młodszej i 79,5% starszej / piła alkohol w okresie ostatnich 30 dni a ok. 30% upiło się w tych dniach. Rozpowszechnienie prób picia alkoholu jest podobne w grupie chłopców i dziewcząt, natomiast w grupie starszych odnotowano spadek picia w grupie chłopców a wzrost u dziewcząt. Najbardziej rozpowszechnionym napojem alkoholowym jest wódka i piwo, najmniej popularnym – wino.

W populacji osób dorosłych znajduje się 84% konsumentów napojów alkoholowych.

W grupie osób, które podają 15-16 latkom alkohol znajdują się rodzice, występuje zjawisko wspólnego picia alkoholu lub też młodzież konsumuje alkohol za przyzwoleniem rodziców. Wg badań, uczniowie młodszy najczęściej pili alkohol w domu, częściej w miejscach publicznych jak ulice, parki, masowe imprezy czy plaże. Na wzrost spożycia alkoholu wpływa jego dostępność, a odmową sprzedaży ze względu na młody wiek kończy się tylko 11% prób zakupu wódki.

Alkohol jest główną przyczyną problemów zdrowotnych. Niemalże 23 miliony Europejczyków jest uzależnionych od alkoholu a rocznie około 195 tys. osób umiera wskutek dolegliwości związanych z nadmiernym spożyciem alkoholu. Spożywanie alkoholu prowadzi do powstawania 60 rodzajów chorób i urazów, m.in. wypadków i obrażeń, problemów psychicznych, nowotworów, chorób serca i udarów. Jest głównym źródłem szkód nie tylko dla osób spożywających go, ale każdego roku także dla : 60 tys. przedwczesnie urodzonych dzieci z niedowagą, 9 milionów dzieci żyjących w rodzinach z problemem alkoholowym, 10 tys. ofiar wypadków spowodowanych przez nietrzeźwych kierowców oraz 2 tys. ofiar morderstw popełnionych przez nietrzeźwych sprawców. Szkody związane z e spożywaniem alkoholu – choroby, wypadki, przestępstwa, straty w sektorze pracy – kosztują państwa europejskie ok. 125 miliardów euro rocznie /co daje na każde gospodarstwo domowe w UE ok. 650 euro rocznie/.

Wg danych Państwowego Zakładu Higieny w Polsce wzrosła o 16% liczba zgonów z powodu zaburzeń psychicznych związanych z używaniem alkoholu, o 4% z powodu chorób wątroby, o 7% z powodu zatrucia alkoholem (w przypadku kobiet wskaźniki te są prawie dwukrotnie wyższe).

Według oświadczeń sprzedawców napojów alkoholowych złożonych za rok 2010, wartość sprzedanego alkoholu w sklepach na terenie gminy wynosi 1.490.080,- zł.

Realizacja gminnego programu ma na celu stworzenie spójnego systemu działań na terenie gminy Ciechanów na rzecz :

- 1/ zmniejszenie ilości i częstotliwości picia alkoholi przez młodzież,
- 2/ podwyższenie wieku inicjacji alkoholowej,
- 3/ zwiększenie odsetka abstynentów wśród młodzieży,
- 4/ zapobieganie powstawaniu i usuwanie następstw nadużywania alkoholu,
- 5/ przeciwdziałanie narkomanii i innym środkom uzależniającym tzw. dopalaczom,
- 6/ rozwijanie zainteresowań, proponowanie alternatywnych form spędzenia wolnego czasu celem ograniczenia uzależnień konsumentów mediów wirtualnej rzeczywistości i innych zaburzonych relacji z otoczeniem i niebezpieczeństwem w sieci.

Planowane działania uwzględniają różnorodne uwarunkowania i skutki wiążące się z szeroko rozumianym obszarem problemów społecznych, powstałych na tle nadużywania alkoholu, narkotyków, integracji społecznej osób uzależnionych w kierunku rozwijania umiejętności w dokonywaniu życiowych wyborów, selekcji właściwych wartości, kształtowania prawidłowej hierarchii wartości i dbania o swoją przyszłość.

Problemy te obejmują swoim zasięgiem bezpośrednio lub pośrednio całą gminną społeczność, dlatego oddziaływanie gminnego programu obejmuje całe społeczeństwo gminy: osoby nie pijące alkoholu, osoby spożywające alkohol, ale przede wszystkim te, które z racji wieku dopiero zaczną inicjować swoje doświadczenia z alkoholem czy narkotykami - czyli dzieci i młodzież.

Badania spożywania napojów energetycznych przez gimnazjalistów, przeprowadzone na Mazowszu przez fundację Pedagogium pokazały, że ponad połowa uczniów nie rozstawała się z dopalaczami. Aż 63% badanych stwierdziło, że w ciągu ostatniego miesiąca piło napoje energetyczne. Co drugi gimnazjalista przyznał, że przyjmuje ich po kilka dziennie. Piją na pusty żołądek, bo wtedy organizm jest bardziej pobudzony.

Dziesięć lat temu największym problemem wśród młodzieży była narkomania. Dzisiaj są nim właśnie dopalacze, które mają cechy uzależniające. Rodzice dają dzieciom pieniądze do szkoły a te zamiast na sok czy bułki wydają je na dopalacze. Wina leży tu po stronie rodziców, którzy nie

kontrolują tego, co robią ich dzieci. Miejmy nadzieję, że ostatnie działania organów państwa skutecznie wpłyną na ograniczeniu dostępu młodzieży do tzw. dopalaczy.

Cele gminnego programu

1. Kształtowanie i promowanie postaw społecznych, właściwych z punktu widzenia profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii i innych środków uzależniających.
2. Zmniejszenie popytu na wyroby alkoholowe oraz zmiany struktury ich spożycia.
3. Zmniejszenie ilości alkoholu spożywanego przez młodzież oraz opóźnienie momentu inicjacji alkoholowej.
4. Zmniejszenie ilości nowych przypadków uzależnienia.
5. Zmniejszenie śmiertelności i degradacji psychofizycznej osób uzależnionych.
6. Zmniejszenie ilości i dolegliwości alkoholowych zaburzeń życia rodzinnego, a szczególnie przemocy i zaniedbań.
7. Zmniejszenie udziału nietrzeźwości wśród przyczyn naruszenia prawa i porządku publicznego.
8. Zmniejszenie rozmiarów naruszeń prawa na rynku alkoholowym.
9. Tworzenie bazy materialnej, organizacyjnej i merytorycznej dla realizacji programu.

Wymienione cele będą realizowane poprzez :

1. Zapewnienie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem:
  - a) prowadzenie punktu konsultacyjno-informacyjnego dla osób uzależnionych i członków ich rodzin w Urzędzie Gminy,
  - b) współpraca z punktem konsultacyjnym dla osób z problemem narkomanii przy ul. Powstańców Wielkopolskich 1 a, Poradnią Terapii Uzależnień przy Specjalistycznym Szpitalu Wojewódzkim w Ciechanowie, ul. Powstańców Wielkopolskich 2 oraz Centrum Psychoterapii i Psychoedukacji TOT w Ciechanowie, ul. Zamkowa 24,
  - c) dofinansowywanie różnorodnych form terapeutycznych w ramach programów ponadpodstawowych realizowanych przez poradnie terapii uzależnień dla osób uzależnionych i członków ich rodzin.
2. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży uczestniczących w programach socjoterapeutycznych:
  - a) organizowanie i finansowanie we wszystkich szkołach na terenie gminy profesjonalnych oddziałów profilaktycznych wspomaganych odpowiednio dobranymi konkursami tematycznymi oraz spektaklami edukacyjnymi z ich omówieniem oferowanymi przez teatry objazdowe,
  - b) organizowanie środowiskowych imprez okolicznościowych czy imprez sportowych dla dzieci i młodzieży z tematyką propagowania zdrowego stylu życia i zabawy, bez alkoholu, narkotyków, napojów energetycznych, agresji i przemocy rówieśniczej,
  - c) wprowadzenie do tzw. „zielonej szkoły” organizowanej dla dzieci i młodzieży działań profilaktyczno-informacyjnych z zakresu profilaktyki alkoholowej, środków uzależniających i przeciwdziałania przemocy i agresji, celem uczenia trzeźwego i bezpiecznego odpoczynku i promowania

zdrowego

stylu życia oraz alternatywnych sposobów spędzenia wolnego czasu,

d) prenumerata fachowych czasopism /Remedium/ dla nauczycieli pracujących w świetlicach socjote-

rapeutycznych oraz zakup wydawnictw i kaset do prowadzenia zajęć szkolnych z zakresu profilaktyki

alkoholowej, narkomanii, przemocy rówieśniczej, rozładowania agresji i innych źródeł problemów

współczesnej młodzieży,

e) utrzymanie oraz wspieranie merytoryczne szkolnych świetlic socjoterapeutycznych w Gorzyszach,

Chotumiu i Gumowie, w których odpowiednie wsparcie znajdują dzieci z rodzin z problemem alkoho-

lowym czy innymi problemami życiowymi,

f) prowadzenie dożywiania dzieci uczestniczących w programach socjoterapeutycznych, w ramach

uczenia zaspokajania potrzeb życiowych,

g) zorganizowanie kolonii socjoterapeutyczno-korygujących dla dzieci z rodzin z problemem alkoho-

lowym, przemocą w rodzinie czy innymi zaburzeniami,

h) sfinansowanie zajęć sportowych dla młodzieży w hali sportowej Gimnazjum w Gumowie.

3. Wspomaganie i koordynację działalności podmiotów i osób na rzecz rozwiązywania problemów zwią-

zanych z uzależnieniem od alkoholu czy narkotyków:

a) organizowanie szkoleń i wspieranie kształcenia w dziedzinie profilaktyki i rozwiązywania problemów

alkoholowych, narkomanii, innych środków uzależniających i przemocy dla członków Gminnej Komisji

Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, nauczycieli świetlic socjoterapeutycznych, funkcjonariuszy

Policji, radnych czy innych osób działających na rzecz społeczności lokalnej,

b) koordynacja pracy właściwych służb (Policja, pomoc społeczna, szkoły, służba zdrowia) w zakresie realizacji profilaktyki alkoholowej i przeciwdziałania narkomanii,

c) organizowanie środowiskowych imprez rozrywkowych czy imprez sportowych o zasięgu lokalnym

dla dzieci i młodzieży z realizacją programu profilaktycznego.

4. Działania na rzecz ograniczenia dostępności oraz zmiany struktury spożycia alkoholu:

a) prowadzenie kontroli przestrzegania zasad obrotu napojami alkoholowymi przez zespół co najmniej

dwóch członków komisji rozwiązywania problemów alkoholowych przy udziale funkcjonariusza Policji,

b) podejmowanie interwencji w przypadku naruszenia przepisów dotyczących :

- zakazu promocji i reklamy napojów alkoholowych kierowanej do małoletnich,

- sprzedaży i podawania napojów alkoholowych osobom, których zachowanie wskazuje na stan nietrzeźwości,

- sprzedaży i podawania napojów alkoholowych osobom małoletnim,

- sprzedaży i podawania napojów alkoholowych na kredyt i pod zastaw,

- sprzedaży i podawania napojów alkoholowych z nielegalnego źródła pochodzenia.

c) utrzymania obowiązującego na terenie gminy limitu punktów sprzedaży i zasad usytuowania punktów sprzedaży napojów alkoholowych o zawartości powyżej 4,5 % alkoholu za wyjątkiem

piwa,

przy wydawaniu opinii i zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.

Alkohol jest specyficznym /legalnym/ towarem ale powoduje określone szkody i nie podlega

regułom wolnego rynku.

5. Wspomaganie działalności instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych służącej rozwiązywaniu problemów wynikających z używania alkoholu i narkomanii:

a) współpraca z instytucjami, organizacjami i podmiotami realizującymi zadania profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych – ze szczególnym uwzględnieniem szkół – w zakresie

organizowania alternatywnych możliwości spędzenia wolnego czasu i zajęć promujących zdrowy i bezpieczny styl życia,

b) współdziałanie z m.in. Komendą Policji w przedmiocie szkolenia i egzaminowania dzieci i młodzieży

na karty rowerowe i motorowerowe,

c) dofinansowanie szkoleń i kursów specjalistycznych dla osób, które aktywnie włączają się w realizację gminnego programu.

6. Udzielanie pomocy społecznej osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych, dotkniętych ubóstwem, wykluczeniem społecznym i integrowanie ich ze środowiskiem lokalnym przy wykorzystaniu

pracy socjalnej:

a) przyjmowanie zgłoszeń czy zawiadomień od członków rodziny, nauczycieli, Policji dotyczących osób

nadużywających alkoholu, powodujących rozkład życia rodzinnego,

demoralizację nieletnich, systematycznie uchylających się od pracy albo zakłócających spójność i porządek publiczny,

b) prowadzenie postępowania wyjaśniającego i zbieranie dowodów w stosunku do osób nadużywających alkoholu celem kierowania na badania przez biegłego psychologa i psychiatrę w celu wydania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu,

c) prowadzenie edukacji społecznej (udzielanie porad, plakaty, ulotki, poradniki) w zakresie dostępności do pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem od alkoholu czy narkotyków,

d) organizowanie oraz udział w ogólnopolskiej kampanii „Zachowaj Trzeźwy Umysł” poprzez propagowanie różnorodnych materiałów edukacyjnych w zakresie wiedzy, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych narkotyków i innych środków uzależniających wśród społeczeństwa gminy

(poprzez radnych, sołtysów, kącik w Urzędzie Gminy itp.).

e) objęcie pracą socjalną i pomocą społeczną wszystkich środowisk osób uzależnionych i dotkniętych

ubóstwem w celu integracji ze środowiskiem i usamodzielnienia,

f) systematyczne monitorowanie problematyki uzależnień w społeczności lokalnej.

7. Realizację zadań Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych opiniuje i inicjuje zadania realizowane w ramach gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, przemocy w rodzinie oraz przeciwdziałania narkomanii.

Do zakresu działania Komisji należy:

1. Przyjmowanie wniosków o wszczęcie postępowania wobec osób nadużywających alkoholu.
2. Zapoznanie się z dokumentacją, dowodami i wywiadami środowiskowymi w sprawach osób nadużywających alkoholu.
3. Kierowanie na badanie biegłego psychologa i psychiatry w celu wydania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu i wskazanie rodzaju zakładu leczniczego dla osób, które w związku z nadużywaniem napojów alkoholowych powodują rozkład pożycia rodzinnego, demoralizują małoletnich, systematycznie zakłócają spokój w rodzinie lub porządek publiczny.
4. Kierowanie do sądu wniosków o wszczęcie postępowania w sprawie zastosowania obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu.
5. Wybór programu szkoleniowo-profilaktycznego do realizacji w klasach V, VI szkół podstawowych
i gimnazjum.
6. Wybór oferty na zorganizowanie koloni socjoterapeutycznych dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym czy przemocą w rodzinie.
7. Inicjowanie zadań do programu, opiniowanie projektu Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz sprawozdań z jego realizacji.
8. Współpraca z Gminnym Zespołem Interdyscyplinarnym w rozwiązywaniu problemów spowodowanych występowaniem przemocy w rodzinie.
9. Prowadzenie kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych.

Członkom Komisji przysługuje wynagrodzenie w wysokości 240,00 zł. brutto dla każdego członka Komisji za pracę w posiedzeniach plenarnych.

Wyplata wynagrodzenia następuje na podstawie zestawień sporządzonych w oparciu o listy obecności, podpisane przez przewodniczącego komisji.

Przewodniczący Rady Gminy

Eugeniusz Olszewski